MEDICINA

LAIKRAŠTIS, PASKIRTAS MEDICINOS TEORIJOS IR PRAKTIKOS REIKALAMS

BIRŽELIO M. 2 № 1920 METAI

Kauno Medicinos Draugijos metinė apyskaita

(1919 m. V. 2 — 1920 V. 2)

Kauno Medicinos Draugija įsikūrė 1919 m. gegužės 2 d. Buvusi jau tuo metu Kaune gydytojų organizacija, vadinama „Kauno miesto gydytojų Sąjunga" su viešpataujančia joje rusų kalba negalėjo patenkint lietuvių gydytojų, todel jų tarpe kilo sumanymas įkurti naują organizaciją, kurios kalba būtų lietuvių ir kuriai rūpėtų ne tik vietiniai profesiniai gydytojų reikalai, bet podraug medicinos mokslas ir Lietuvos sanitarinio dalyko pakėlimas. Buvo įkurta „Kauno Medicinos Draugija"; joje susispietė ne tik gyvenantieji Kaune lietuviai gydytojai bet ir kai kurie gydytojai iš provincijos.

Per praėjusiuosius metus Draugijoje buvo padaryti šie mokslo pranešimai:

D-ras Žemgulys:

1. „Apie gangrenas prie dėmėtosios šiltinės".

Pranešėjas aprašo 6 gangrenos atsitikimus prie dėmėtosios šiltinės, jo matytus paskutiniuoju laiku Kauno ligoninėje. Pasiremdamas savo patyrimais ir literatūros nurodymais, jis sako, kad gangrenos atsitinkančios nuo arterijų trombozo, dėliai jų sienų ir kraujo susigadinimo. Gangrenos gali pasirodyti pačioje ligos pradžioje. Pirmieji jos simptomai esą: badymo (dilginimo) jausmas galūnėse, jų nutirpimas ir anestezija. Paskui galūnę pradedą skaudėti; tas skaudėjimas esąs labai didelis. Jis sustojąs tik aiškiai demarkacijai įvykus. Gydant reikia stengtis mumifikuoti galūnę sausu karštu oru. Labai gerų vaisių duodąs laikymas gangrenuotos galūnės saulėj ištisomis dienomis. Maudyklių daryti negalima esą. Kompresai prie galūnės dėti turi prasmės ir padeda kartais skausmus apstabdyti, dedant juos dar sveikojoj galūnės daly, šiapus demarkacijos ruožo. Tų pačių vaisių pasiekti galima esą ir termoforais ir pakeltu galūnės laikymu. Apsisaugoti ar sulaikyti gangrenos negalima. Nežiūrint skaudėjimo, reikia laukti demarkacijos galo, kol galūnė išdžius. Ankstyba amputacija gangrenos nenustabdanti, tik kartais jai padedanti. Velybos amputacijos ga-

limos be kokio pavojaus, galimos ir plastikos operacijos. Po sveika iš paviršiaus oda galima esą kartais rasti pūlių tvenkinių. Moškovičiaus mėginimu vadaujantis, galima kartais perdaug galūnės amputuoti. Anksti amputuoti galima esą tik tuomet, jei gresia labai didelė toksinų rezorbcija iš gangrenuotos galūnės, bet ir tuomet gerų vaisių nematoma.

2. „Patyrimai gilių tuberkuliozo gydyme".

Išvados: 1) Tuberkuliozo ištiktųjų gilių ekstirpacija suaugusiems duoda apčiopamai gerų įvykių, tikresnių ir geresnių, negu jodoformglicerino injekcijos arba ekskochleacija. Ji yra taip pat veikiausia, pigiausia ir prieinamiausia priemonė. Del to, kol gilės tebėra pavienės, kietos, didelės, nesuaugusios, reikia jos ekstirpuoti. Ekstirpacijų per paskutinius 6 mėn. Kauno ligoninėje padaryta 27 operacijos.

2) Gana geras yra tam tikrais atsitikimais dviejų momentų gydymas: jodoformglicerino injekcijos, paskui ekskochleacija, arba ekskochleacija, paskui ekstirpacija.

3) Apsisaugoti nuo tolimesnio gilių augimo reikalingas yra bendras gydymas; ypač helio-ir aeroterapija.

4) Bendrojo gydymo sezonas prasideda pavasary, tęsiasi visą vasarą iki rudens lytų. Nė vienas gilių tuberkuliozu sergąs neturi praleisti vasaros nesigydęs.

5) Bendrajam gydymui ne vieta miestas ir ligoninė; jie reikia siūsti į laukus, miškus ir pajūrį, arba dar geriau į pajūrio miškuose esančias sanatorijas.

6) Vienos tik helioterapijos mūsų krašte neužtenka, nes 1919 m. vasarą (nuo birželio 22 d. iki rugsėjo 22 d.) iš 92 dienų 46 buvo visiškai nesaulėtos, 13 dienų pusiau su saule. Insolacija Kauno mieste nesmarki: ligoniai galima laikyti saulėje kuone visą dieną, pratinimas prie saulės taip pat labai trumpas.

3. „Apie gydymą ultrafioletiniais spinduliais".

D-ras Nasvytis:

„Weil'o-Felix'o reakcija prie dėmėtosios šiltinės".

Informaciniai pranešimai:

D-ras Žemgulys: „Apie kelionę į Vokiečius".

D-ras Blažys:

1. „Tauragės psichiatrinė ligoninė".

2. „Medicinos mokymas Angluose".

Demonstracijos:

D-ras Alekna: Ligonė su skleroma pharyngis et laryngis".

D-ras Nasvytis: „Precipitacijos reakcija".

D-ras Kairūkštis: „Ligonis su padirbtu pneumo-peritoneum".

Sujungtuose Kauno Medicinos Draugijos ir Medicinos Sekcijos prie Mokslo Draugijos posėdžiuose buvo padaryti šie pranešimai:

D-ras Nasvytis: „Įstatymo projektas kovai su limpamosiomis ligomis Lietuvoje".

35

D-ras Žemgulys: „Medicinos mokymo reformos projektai Vokiečiuos“.

Svarbiausiosios mintys: Nuo 1918 m. Vokiečiuose eina smarkus judėjimas medicinos mokymo pertaisymo naudai. Priežastis: programų persunkinimas, atsilikimas nuo laiko reikalavimų, nepakankamo jaunų gydytojų prisirengimo aikštėn išėjimas karo metu. Reformuojant autoriai siulo pirmiausia žiūrėti, kad išeitų geri gydytojai praktininkai, ne mokslo korifejai. Apie reformas turi spręsti ne tik docentai, bet ir studentai ir ypač gydytojai praktikai. Mokymas turi būti taip pertaisytas, kad nereikalingi gydytojui praktikui dalykai ir smulkmenos būtų išbraukti, arba sutrumpinti, arba į gimnazijos kursą perkelti, jei siekia bendrojo išsilavinimo reikalų. Gimnazijos taip pat turi būti reformuotos. Reikalingi praktikos reikalams dalykai, ypač klinikos, turi būti praplatinti. Mokymo dalykai turi eiti po vienas kito metodingu nuosakumu, pav., botanika prieš zoologiją, neorganinė chemija prieš organinę, ir tt. Visas mokslas turi būti pastatytas demonstratingai ir kur tik galima seminariškai. Paskaitų neturi būti daug, bet gerų. Studentai mokymo laiku turi tarnauti po kelis mėnesius kiekvienoj iš svarbesniųjų klinikų. Be paskaitų klausymo, studentai turi būtinai ir knygų skaityti. Prie būsimųjų gydytojų išlavinimo darbo turi būti pritrauktos visos krašto ligoninės. Be ligonių gydymo, kiekvienas gydytojas turi būti išmokytas iš visuomenės darbo žmonių sveikatos srityj ir kitų gydytojų praktikai reikalingų gyvenimo žinių. Ne turi būti aplenktas bestudijuojant ir kuno auklėjimas (sportas etc.). Jaunų gydytojų praktikos pradžia turi būti prityrusių gydytojų kontroliuojama. Siūloma pailginti mokslo laikas iki 11 ir 12 semestrų.

Kvotimai turi būti smarkesni, dažniau daromi, ir komisijose. Kvotimai medicinos daktaro laipsniui turi buti išmesti; reikią palikti tik disertacijos rašymas. Studentams karo dalininkams turi būti duodama įvairių pašalpų ir pirmenų, kad jie galėtų rimtai, netrumpindami, mokslą pabaigti.

D-ras Grinius: „Kietagraižės kepurės — viena plaukų nuslinkimo priežastis prie alopecia pityroides“.

Sujungtame Kaunos Medicinos Draugijos ir apskričių gydytojų posėdy padarytas D-ro Nasvyčio pranešimas: „Priemonės pagerinti Lietuvos sanitarinei padėčiai”.

Svarbesnieji svarstytųjų Draugijoje klausimų yra šie:

1. Kova su dėmėtąja šiltine; buvo išrinkta komisija, kuri pagamino plakatą apie pasisaugojimą nuo dėmėtosios šiltinės.
2. Gailestingųjų seserų organizacija; tuo klausimu Draugijos prieita prie šio nusistatymo: gailestingosios sesers reikalingos; tinkamesnės kandidatės mažo mokslo; jos priimamos į ligonines praktikantėmis mažiausia 1-2 metų, paskiau pereinama 2 mėnesių kursus, kuriuos įsteigia Raudonasis Kryžius, ir išleidžiama gailestingomis seserimis.

3. Svetimūjų valstybių gydytojų praktika Lietuvoje; Draugijos nusistatymas — galima leisti apsigyventi Lietuvoj ir verstis praktika tik specialistams pasižymėjusiems mokslu; tas reikalinga daryti tik su Medicinos organizacijos žinia.
4. Gydytojų darbo pamokėjimo taksa — pripažinta reikalinga; taksai išdirbti išrinkta komisija, kuri įtaisė taksos projektą.
5. Gydytojų suvažiavimas. Klausimas buvo keletą kartų keliamas. Per sujungtą K. M. D-jos ir apskričių gydytojų posėdį nutarta sušaukti Lietuvos gydytojų suvažiavimą š. m. liepos 1. d., tuo reikalu rūpintis pavesta tam tikrai komisijai.
6. Medicinos laikraštis; juo pradėta rūpintis pačioje Draugijos gyvenimo pradžioje; buvo pagaminta laikrasčio sąmata. Svarbiausia kliūtis laikraščiui leisti buvo lėšų stoka. Per sujungtą K.M.D-jos, ir Medicinos Sekcijos prie Mokslo D-jos posėdį laikraščiui buvo surinkta aukų ir pagaliau gegužės mėn. laikraštis išėjo iš spaudos.
7. Knygyno klausimas. Esant gyvam reikalui turėti medicinos knygyną gydytojų ir studentų medikų reikalams, knygynas buvo D-jos įsteigtas.
8. Svarbiausias Kauno Medicinos Draugijos darbas, kuriam tapo paskirta daugiausia laiko ir energijos, buvo Aukštųjų kursų Medicinos Skyriaus įsteigimas; šiais metais dirba I, IV ir V. kursai.

Pereitaisiais metais buvo padaryta 18 visuotinų Draug. posėdžių ir 3 sujungti — 2 su Medicinos sekcija prie Mokslo Draugijos ir 1 su apskričių gydytojais.

Draugijos sudėtis.

Per metus į D-ją įstojo 48 asmens; vienas (d-ras Demikis) mirė — lieka 47. Jų tarpe

gydytojų 39,
veterinorių 1,
gamtininkų 1,
farmaceutų 6.

K. M. D-jos Sekretoris

Dr. J. Brundza.

IŠ KAUNO LIGONINĖS.

Apie gydymą ultrafioletaisiais spinduliais.

D-ro J. Žemgulio

(tęsinys).

Galima pasakyti, kad cheminiai spinduliai pelengvina oksigenui jungtis prie hemoglobino ir angliarukščiai prie kraujo sieros. Bering'as, remdamosi savo histologiniais tyrinėjimais, šitą vyksmą taip nupiešia: kūno paviršiaus indai persipildo raudonųjų kraujo skritulėlių, kurie išeina iš indų, prieina prie narvelių, atiduota narveliams oksigeną, paima didesnio kiekio CO_2. Tokių budu jie palengvina regeneruot oksihemoglobinui.

Leikocitozą u.-f. spinduliai veikia pozitingai chemotaktiškai. Yra patirta, kad patologiškai padidintas kraujo spaudimas u.-f. spindulių įtakoj puola (Malgat, Rollier). Kadangi normalus kraujo spaudimas nėra u.-f. spindulių mažinamas, tatai reiškia, kad patologiškai pakelto kraujo spaudimo puolimas pareina ne nuo paviršutinės hiperemijos ir vidurių organų dekongestijos, bet del kitos priežasties Aiškinama yra tuo, kad ul. f. spinduliai gaivina narvelius, kelia jų veikimą, fermentų produkciją juose, arba aktyvuoja ir mobilizuoja fermentus. Tie fermentai prie padidinto oksidacijos vyksmo, griauna medžiagos kaitos produktus ir bakterijų nuodus, del kurių kaipo tik kraujo spaudimas pakyla. Kraujo spaudimo pakilimas gali būti sukeltas ir jo viskozumo pakėlimo. Čia vėl u.-f. spinduliai veikia prieš viskozumo pakėlimą, nes neduoda angliarūkščiai susikaupti krauje ir eritrociams išsipūsti. Toks patologinio biochemizmo į biologines vėžes įvedimas, prie progos pasakysiu, gali padaryti toli einančios įtakos narvelių funkcijonavimui.

Kadangi kraujo spaudimas u. f. spindulių įtakoj veikiai nupuola, gali būti, kad čia vaidmenį vaidina ir raminąs ir skausmus tildąs spindulių veikimas nervų sistemai ir alsavimo reguliavimas (Hasselbach ir Bach). Kraujo spaudimui numažinti nebūtinai yra reikalingas viso kūno švitinimas; jis nupuola ir dalis tešvitinant. Kiekvienam yra žinoma, kad saulės spinduliai linksmina žmogų, ramina jo skausmus, kelia nervų sistemą ir darbingumą. Toks pat ramumo ir grasumo jausmas kyla ir po nusidirbusių, pailsusių žmonių u. f. spinduliais švitinimo seanso (Bach). Apetitas pakyla tiek, jog ligoniai, ypač vaikai, kurie pirma nenorėjo valgyti, dabar

patys prašo. Tai yra paprastai pirmas geryn ėjimo simptomas, pradėjus u.-f. spinduliais gydyti. Toliau eina svarumo pakilimas, linksmesnis atrodymas, audinių turgoro sugryžimas, lašinių atsiradimas, raumenų sutvirtėjimas, linksmumas etc.

Klausime, kurios įtakos daro įvairios spektro dalys žmogaus nuotakai, nėra dar vienos nuomonės: vieni (Akopenko) sako, kad mėlynieji, ypač u.-f. spinduliai slėgią žmogų, kiti (Čistovič, Courmont), kad raminą, tuo tarpu raudonieji erziną.

Kaip buvo minėta, u.-f. spinduliai daro įtakos alsavimui. Išstačius nugarą stipriems u. f. spinduliams, eina mažyn alsavimų dažnumas, o didyn ekskursijos gilumas (Hasselbach, Rubov, Mahler).

Įtraukiamojo oro tūris (Atemvolumen) švitinant pakyla, perstojus vėl sumažėja (Hasselbach, J. Lindhard).

Inkstams tiesaus spindulių veikimo nepastebėta. Kaikurie (Bach) pastebėjo diurezo pakilimą. Greičiausia įtaką inkstams yra netiesi, per kraujo cirkulacijos ir medžiagos pasikeitimo regulaciją. Yra ir eksperimentinių u.-f. spindulių įtakos vidurių organams tyrinėjimų. Taip antai Margarete Levy švitino putnago žibintuvo spinduliais peles ir žiurkes. Šis tyrinėjimas tęsėsi nuo 7 iki 28 dienų, nuo 10 minučių iki 2 val. dienoje. 1 val. švitintų pelių prie sekcijos nieko nerasta. 2 val. švitintųjų gyvulių rasta aiški perenchiminių pilvo organų hiperemija. Ilgiau švitintų pelių rasta dar kepenos ir bluznis giliai raudonos spalvos, bluznis 3-mis kartais padidinta, didžiausia jos pulpos hiperemija ir estravazatai ir p. permainos. Amiloido nerasta. Žiurkems rasta pulpos griuvimas, raudonųjų kraujo skritulėlių sumažėjimas, geležingo pigmento atsiradimas.

Terapeutinis saulės spindulių veikimas buvo žinomas jau iš senų senovės. Saulės kultas buvo beveik visom tautom. Graikams ir rymėnams buvo jau saulės vonios. Saulės veikimą žmogaus organizmui buvo pastebėjęs jau Herodotas (431 m. pr. Kr.). Gana tiksliai helioterapijos indikacijas ir teknika nustato Oribasios. Žinojo ją ir arabai. Viduramžy tas visas, žinoma, žuvo. Tik nuo antrosios XVIII-jo šimtmečio pusės vėl prasideda gydymas saule, iš pradžių Prancuzuose. 1815 m. vokietys Loebelis pasiūle gydyti saule visokias sumenkėjimo lytis: odos pabrinkimą, podagrą, reumatizmą, skrandžio ir žarnų ligas, visą nervų ligų eilę. Helioterapijos indikacijų sienas žymiai praplėtė ir, kas svarbiausia, į tą skaičių įdėjo tuberkulinius artritus Lyono mokykla:

Bonnet'as, Lebert'as, Ollier'as ir ypač Poncet'as XIX šimtmečio pusėje ir vėliau. Bent kiek vėliau prasidėjo darbai, kurie gvildeno teorinę klausimo pusę, atskirų įv. spektro dalių veik. Čia ypač daug pasidarbavo danas Finzenas. 1896 m. jis pirmą kartą apskelbė savo metodą lupus koncentruotais u.-f. spinduliais gydyti. Finzeno ir jo mokyklos darbai sudarė epoką fototerapijoje. 1902 m. Bernhard'as Samadene, o 1903 m. Kochero mokinys Rollier'is Leysine, abu Šveicarų kalnuose pradėjo gydyti chirurginį tuberkulozą daug u.-f. spindulių turinčiais kalnų saulės spinduliais ir pasiekė tokių rezultatų, su kuriais negalėjo lygintis joks operacinis metodas. Čia, žinoma, svarbos turėjo ne tik u.-f. saulės spinduliai, bet ir kalnų oras. Nuo to laiko visi susidomėjo fototerapija, pradėjo gydyti ne tik aukštumose, bet ir žemumuose, ne tik tuberkuloza, bet, galima sakyti, ir visas ligas, pradėjo ieškoti kitų, be saulės, u.-f. spindulių šaltinių. Buvo pasiūlyta, kaipo u.-f spindulių generatoriai: elektros lanko žibintuvas, gelžies elektrodų žibintuvas, gyvojo sidabro garų žibintuvas. Iš tų šaltinių gausingiausių ir patogiausių naudotis pasirodė esąs gyvojo sidabro žibintuvas, t. y. labai įkaitinti gyvojo sidabro garai putnago vamzdely, kad nebūtų absorbcijos. Šitas putnago žibintuvas, kuris yra Kauno ligoninėje, susidėda iš 12 m. m. ilgumo putnago vamzdelio, kurio galuose yra gilūs duoburiai. Tų duoburių dugne yra įtaisyta po 1 platinos vielelę elektrodą, su kaupu apipiltą gyvuoju sidabru. Įjungus platinos vieleles į elektros grandinę (pas mus 220 Voltų), iš pradžių nieko nesidaro, nes gyvojo sidabro viršūnes yra toli viena nuo kitos. Palenkus vieną vamzdelio galą, gyvasis sidabras bėga per jį ir sujungią elektrodus. Iš pradžių tarp atskirų gyvojo sidabro trupinių atsiranda maži šviesos lankeliai, kurie paskui susijungia į vieną didelį, visą vamzdelį pripildantį žaliai žydrą šviesos lanką, kurs pasilieka, ir vamzdeliui į gulščią padėtį sugryžus. Žibintuvas įtaisytas yra į didelį tuštų poliruotą aliuminijaus kamuolį, susidedantį iš dviejų prasivožiančių iki norimo laipsnio dalių. Putnago žibintuvas duoda spindulių daug trumpesnės, nekaip saulė, vilnies. Putnago žibintuvas, pav., padaro per 5 min. visą dieną pasiliekančią eritemą, ko saulės spinduliai nepadaro. Dėl to ir nudegimai veikiau po žibuntuvo įvyksta, ir tiek laikyti po juo negalima, kiek saulėje. Kamuoly vienoje vietoje yra skylė, užstatyta violo stiklu. Tas filtras sulaiko labai mažos vilnies spindulius ir daro putnago žibintuvo šviesą panašesnę į saulės arba Finzeno (anglies elektrodais) žibintuvo šviesą. Galima pasakyti, kad putnago žibintuvo šviesa yra intensingesnė, nekaip

Finzeno žib-vo šviesa, bet veikia paviršutiniškiau. Bet uždėjus methylenblaufiltra žib - vo šviesa tampa to lygi Finzeno žib - vo šviesai. Kadangi putnago žib-vas labai maža teduoda šiluminių spindulių, dėl to, prof. Hageman'o patarimu, ant kamuolio uždedamas yra vainikas su 8 kaitinamaisiais žibintuvėliais, kurie daugiau šilumos spindulių leidžia ir tuo kelių papildo putnago žib-vo spindulius, įgalina pacijentą daugiau savo odos apnuoginti, ypač šaltomis dienomis ir vėsiuose kambariuose. Kambarys tačiau vis dėl to reikia gerai šildyti. Be to, šilumos spinduliai, sukeldami paviršiaus hiperemiją, ištraukdami kraują į viršų, duoda progos u.-f. spinduliams labiau kraują veikti. U.-f. spinduliai galima vartoti ir vienai vietai ir visam kūnui švitinti. U.-f. spindulių į vieną vietą teleidžiant, galima smarkiau jie leisti, t. y. iš arti ir dažniau, pav. iš 30—40 cm. artumo kasdien po kelias minutes vis ilgiau ir ilgiau laikant iki pusvalandžio. Visas kunas švitint galima tik per 1 metro atokumą ir atsargiau. Iš viso u. f. putnago žibintuvo spinduliai pereina per orą ne mažiau kai 2—3 metrus, Šiaip ar taip gydyti u.-f. spinduliais, labai retai tepakanka 1 seanso, kartais tenka net keli mėnesiai gydyti (pav. lupus). Prie tų vyksmų, kur reikalingas yra gilesnis, t. y. netiesus spindulių veikimas, daugiau galima tikėtis nuo visuotinojo švitinimo, nes tuokart u.-f. spinduliams didesnis paviršius išstatytas yra.

Kaip iš u.-f. spindulių veikimo apžvalgos buvo matyti, jie neturi kokio ypatingo specifinio veikimo; jų veikimas yra veikiau bendras ir simptominis. Žinant fiziologinį ir fiziologinį cheminį spindulių veikimą, taip pat ir aiškiai sau įsivaizduojant pataloginius fiziologinius vyksmus organizme tam tikroje ligoje, nesunku yra numatyti, ko ir kiek galima laukti iš u.-f. spindulių kuriuo atveju. Su putnago žibintuvu gydoma yra didesniu ar mažesniu pasisekimu daugybė ligų. Gydymo indikacijose yra gana daug prieštaravimų tarp autorių. Čionai surašau ligas, prie kurių daugumas autorių taria gydymą putnago žibintuvu indikuotą esant. — Dematologijoje: Labai išsiplėtęs paviršiumi lupus. Prie lups hypertrophicus, ulcerosus su daug šašų iš pradžių reik jie nuvalyti Rentgeno spinduliais, Salicylvazelinu, Pyrogallotu ir p. vaistais. Šiaip prie lupus gauta nuostabių vaisių, atsimenant dar, kad iki šiol ta liga tariama buvo visai neišgydoma esanti ir mes per savo trumputį gydymo laiką tą patį jau turėjome progos pastebėti. Prie lupus erythematodes ne visada teveikia. Scrophulodermą König'as išgydęs putnago žib-vu po kelių seansų. Toliaus: randu keloidas, naevus teleangiec-

taticus (prie gilesnių teleangiectazijų ir angioma cavernosum netinka), rosacea, hyperkeratosis faciei, pityriasis rosea, rynophyma, alopecia areata, acne, eczema, dermatitis herpetiformis Duhring, atkaklios sifilio opos (suprantamą, kartu ir specifinis gydymas), ephelides, pityriasis versicolor; prie tos ligos u.-f. spinduliai naikindami samanas, gaivina odą, kelia jos funkciją, padeda gyti tuberkuliozui. Taip pat ligos, kurios nepasiduoda paprastai bendrai ir vietinei terapijai: psoriasis linguae, intertrigo, erytrasma, psoriasis, eczema seborhoicum, psoriasiforme, plaukų slinkimas, vitiligo ir daug kitų. Prof. Kromayer'is sako, kad šių laikų dermatologas, be medikamentinio gydymo, turi dar gerai pažinti ir fototerapija. Vartojama yra kartais putnago žib-vo šviesa ir kaipo profilaktikum prie kai kurių minėtųjų ligų. Gydomos taip pat ir gyvulių odos ir medžiagos pakaitos ligos. Atvirkščiai, rauplės, kai kurios ekzemos, tymai, skarlatina nepakenčia cheminių spindulių. — Staigiosios ligos su aukštu karščiu nedera u.-f. spinduliais gydyti. Prakaitavimo jie nesukelia. Tokiais atsitikimais yra daug antigenų, bet narveliai yra palyginti dar stiprus. U.-f. spinduliai tinka labiau ten, kur antigenų maža tėra, bet narveliai yra silpni. Tiesa, Simon'as sakosi išgydęs vieną tetanuso atsitikimą, bet kitiems tatai nepavyko; Bach'as sakosi sekmingai gydęs febris aestivalis, Vagner'is gydęs pleuritus ir peritonitus, bet jų veikimas čionai abejotinas. Siūloma yra taip pat gydyti putnago žibintuvu staigi ir chroninė gonereja, ne tik moterų, bet ir vyrų; čia tikima bakteričidinguoju spindulių veikimų vietoje. Rezultatų girdėti neteko. — Chirurgijoje siūloma gydyti putnago ž-vu visokios rušies chirurginis tuberkuliozas, ypač paviršiaus, tuberkuliniai osteomyelitai, artritai, adenitai, peritonitai; nuo u.-f. spindulių sąnariai tampa laisvesni, eksudatai rezorbuojasi. Toliau siūloma gydyti visokios rušies fistulos, chroniniai osteomyelitai, blogai gijančios opos, Rentgeno spindulių sukeltos opos, blauzdos opos, furunkulozis, hematomos ir taip toliau. iki kol nėra aiškių chirurginių indakcijų arba kartu su jomis, Toliau: nudegimai, nekrozai po jų dailiai užgyja be keloidų. Pūliuojančiose žaizdose pūliavimas eina mažyn, skausmai, patinimas slūgsta, granulacijos valosi, greitai eina randijimas, epitelizacija. Del to putnago žib-vas rado didelę pritaikinimo sritį — kare sužeistųjų gydymą. Senose randų opose tokio veiksmo nepastebėt. (Zimmermann). — Vidurių medicinoje siūloma gydyti visos ligos su lėta medžiagos pakaita ir pakeitu kraujo spaudimu, reumatizmas ir neuralgijos (Kozlovskis ir Evaldas sako, kad po metalų lydymo

elektros lankų įvedimo susimažino darbininkų sirgimas reumatizmu ir neuralgijomis); kai kurių pestebėjimu, švitinimas kartais kaip kirste nukerta neuralgijas; išias (prie išiaso S. Brustein iš 29 atsitikimų turėjęs nuo putnago žib-vo 23 išgijimus, 5 pagerėjimus, 1 be permainos); podagra, diabėtas (Bach'as) nutukimas (Berger'is matęs nutukimo atslūgimą nuo putnago ž-vo); obstipatio (Vegner'is pastebėjęs, kad keleris metus varginusi obstipacija nuo putnago žibintuvo veikiai perėjo); rachitas (Hilduschinskis beveik visiškai išgydęs per 2 žiemos menesiu 4 rachito atsitikimus). Taip pat gerai veikianti u.-f šviesa vaikų augimą ir audinių regeneraciją. Osteomalacija, chlorozas, anemija, leikemija; širdies, inkstų ir kepenų ligos, arterijų sklerozas; alsavimo takų katarai, bronchitai (čia gal ne tiek reiškia tiesus u. f. spindulių veikimas, kiek jų pagamintasis iš oro oksigeno ozonas); plaučių ligos, plaučių tuberkulozas. H. Krūgeris nuosakiai gydęs per $^5/_4$ metų 31 plaučių džiovininką; iš jų mirę 2, kurie buvę atėję visiškai blogi, kiti arba išgijo, arba nuostabiai pagerėjo: temperatūra veikiai nukrito ir tt.; kitokio gydymo nebuvę vartojama. Del to jis siūlo įvesti gydymą putnago ž-vu visose sanatorijose. Taip pat ir Thedering'as paduoda visą eilę įtikinamų atsitikimų tuberkuliozo išgijimo del spindulių įtakos. U.-f. spindulis prie tuberkuliozo veikimas aiškinamas yra kaikurių tuberkulinizacija: autotuberkuliniai, kurie organizmui yra labiau pritaikinti, nekaip svetimieji, smarkiau yra narvelių produkuojami ir per odos hiperemija į viršų iškeliami. Geriau narveliams funkcionuojant, daugiau randasi ir lipolitingojo fermento, kurs tirpdo tuberkuliozo bacilų aptraukalus. Neurastenija, isterija, agripnija, nervingumas, epilepsija ir proto ligos yra gydymos putnago žibintuvu, jei jos pareina nuo bendrojo organizmo susirgimo.

Ginekologijoje gydoma fluor albus, porcijos erozijos, kaklo katarai, vaginos katarai, visokie menstruacijų nenormalumai. K. Vagner'is paduoda vieną atsitikimą, kur gausinga menoragija apsistojo po vieno pilvo ir kryžiaus švitinimo, paskui vėl prasidėjo, bet mažesnio laipsnio.

Taip pat ir oftalmologijoje ligos, kurios pareina nuo viso organizmo susirgimo, kokio nors diatezo, kaip antai: labai chroningi konjunktivitai, korneos apvilkimai, pannus, katarakta, jei, suprantama nėra indikacijų kokiam kitam gydymui.

Kenksmingo putnago ž-vo veikimo atsitikimų aprašyta baisiai maža, ir tie patys pareina nuo neteisingo u.-f. spindulių vartojimo (perdaug smarkaus švitinimo) arba

pacijento, idiosinkrazijos, pav. puslės po švitinimo. Kaip ir kiekvienas naujas gydymo metodas, taip ir gydymas u.-f. spinduliais neišvengė, žinoma, paprastos laimės, kad juo imama bandyti visos ligos gydyti. Dėl to ir nusivylimų buvo. Net ir didžiausi skeptikai pripažysta betgi dabar, kad putnago žibintuvas labai tinka kombinuotam gydymui, pav. kaipo helioterapijos ir aerotorapijos papildymas mūsų klimate, ypač ūkanotomis dienomis, kartu su rentgenoterapija, kaipo pagalba medikamentiniam ir operaciniam gydymui.

Gydytojų suvažiavimui besiartinant.

D-ro V. Lašo St. Seimo nario.

Lietuva, nusivaliusi nuo senosios rusų carybės ir okupantų valdžios šeimininkavimo, pareiškė pasauliui laisva ir nepriklausoma esanti. Caro režimui viešpataujant, Lietuvoje turėjo galios rusų įstatymai, taikinami mūsų kraštui, šiaurės (vasaros) vakarų provincijai. Okupantai atsinešė į Lietuvą savo karinio kumščio teisę. Surakinti svetimaisiais pančiais, mes, laisvosios profesijos atstovai, bevelydavome daugiausia pasilikti nuošaliai nuo krašto valdymo, jojo sanitarijos reikalų organizavimo, palaidai dirbdami krašto žmonių sveikatos naudai. Tąsyk rusų biurokratai valdininkai, kuriems nerūpėjo mūsų krašto gerovė, nebuvo reikalingi mūsų krašto žinovų iniciatyvos. — Šaliai atgimstant, matyti mūsų krašto reikalais besirūpinančių žmonių bundančios inicityvos pažymiai ir josios formavimosi įvairios rušies suvažiavimuose. Koperatininkai, savivaldybininkai, farmacininkai, apskričių gydytojai ir kiti ir k. susivažiavę tariasi del savo bendrų reikalų, senų griuvėsių vietoj stato naujo gyvenimo naujus pagrindus.

Mums lig šiolei tebeturi galios senieji, šiek tiek aplopyti, šiek tiek pritaikinti prie musų gyvenimo, rusų įstatymai, prie kurių noroms nenoroms priversti buvome priprasti. Taip likti ilgiau nebegali.

Susirinko Steigiamasis Seimas, žmonių valios reiškėjas, žada tarti savo žodį visais svarbiausiais klausimais, pagrysti tebesikuriančios valstybės pagrindus.

Gydytojų koperacija nebegali pasilikti inercijoj ir priversta yra tarti autoritingą žodį savo specialiniais klausimais ir pagelbėti šaliai ir Steigiamamjam Seimui, įstatymų leidimo organui.

Mes visi pripažystame, kad krašto sveikatos reikalų rūpinimo aparatai iškrikę. Krašto sveikatos rei-

kalai nėra pakankamai branginami. Vadovaujamos sveikatos ir sanitarijos įstaigos nukištos į užkampius ir nuolat priklausomos profanų sveikatos dalykais ministerių valios. Be to, visų jaučiamas nepakenčiamas dualizmas (Sanitarijos skyrius kariškiams, Sveikatos departamentas civiliniams), lyg kareiviai ir civiliniai žmonės būtų ne to paties krašto piliečiai ir sveikatos reikalais reikėtų rūpintis nevienokiais metodais. Kiekvienas pripažins, kad šioje srity reikalinga pagrindinė reforma. Bet kuri? Gal reikalinga centrinės Sanitarinės valdžios nepriklausoma valdyba? Gal ministerija? Rasit, periferijos sanitariniai organai nutolę nuo pačių žmonių? Kraštas laukia veikaus atsakymo į šiuos klausimus iš nusimanančiųjų. Sakau veikaus, nes tėvynei gręsia pavojus. „Medicinos" laikraščio 1-jo N-rio kronikoje skaitome, kad mūsų tauta miršta. Gimimų skaičius daug mažesnis, negu mirimų. Iš kiemo į kiemą, iš sodžiaus į sodžių, nieko neaplenkdamos, keliauja šiltinės ir kitokios limpamosios ligos.

Sodžius liepsnoja alkoholiniuose savo dirbimo surogatuose. — Seniau veneros ligų reti atsitikimai dabar virsta pasibaisėtinai paprastu reiškiniu. Abortų darymams nebežinomi nurodymai. Abortų darymas virsta tokia paprasta operacija, visoki šarlatanai ir bobutės be jokios atodairos ir baimės jąją daro tiek daug, jog abortų darymas atrodo lyg turėtų pripažintas pilietybės teises.

O kiek gyvatų nudžiovena tuberkuliozas, kiek nelaimingųjų apanka arba kankinasi trakoma. Vis tatai mūsų gyvenimo nepakenčiamos opos, reikalingos veikiausio gydymo. O kas turėtų būti geriausiai pasižinęs su šitų visuomenės opų gydymo metodika, kaip ne gydytojai.

Kas gali šiais klausimais tarti tikresnį žodį kaip ne tie, kurie yra pasiskyrę budėti žmonių sveikatos sargyboje?

Vokiečių tauta jau pirmaisiais karo metais, kaip tik pastebėjo gimimų skaičiaus sumažėjimą, organizavo tam tikrą komisiją gimimų sumažėjimo priežastims ištirt ir josioms pašalint.

Jei mes tampame nepriklausomais, jei mes apsitveriame sienomis, nelaukime svetimos pagalbos: jos neateis. Mes privalome pasirūpinti ir žmonėmis ir patys savimi. Jei pripažystame, kad tautos sveikata — visų didžiausis rūpesnis, mes privalome pasirūpinti, kad žmonės mokėtų įvertinti savo brangiausią dovaną — sveikatą. Šešeri jau metai, kaip mes gyvename karų, sukilimų, pervartų laiką. Politiniam

karščiui, socialiniams ir ekonominiams šiurkštumams viešpataujant, sveikatos reikalai pamiršti, žmogaus gyvatos atėmimas nebedaro tinkamo įspūdžio. Bet taip ilgai tverti nebegali. Kovų karščiui praėjus, ateis kūno ir sielos žaizdų užlaižymo metas, kada kiekvienas susikoncentravęs savyje susidomės savo sveikatos reikalais, pastatys visą eilę klausimų, į kuriuos atsakyti mes privalom jau šiandien pradėti ruoštis. Reikalinga jau šiandien patiekti popularinės literatūros gaminimo planą, žmonės privalo turėti savo namų medicinos biblioteką. Pradžios mokyklos mokinys turi būt auklėjamas ir igienos ir sanitarijos žvilgiu tinkamose apystovose ir sveikatos branginimo dvasioje, todel žmonių mokytojas reikalingas tam tikrų instrukcijų ir literatūros.

Del gimnazijos galima pasakyti tą patį. Mes patys savęs nepamirškime. Mums neikalinga tam tikra mokslo įstaiga, kuri mums vadovautų, būtų mokslo pažangos reiškėja, mūsų pasitobūlinimo šaltinis. Reikalingas mums periodinis laikraštis, nes jokia gausingesnė kultūringa korporacija, turinti tiek daug specifinių pažymių ir tiek svarbių uždavinių, negali būti be savo organo. Šiuo metu du įžymiausi dalykai, būtent aukštųjų kursų Medicinos skyriaus — tojo būsimojo medicinos fakulto — įsikūrimas ir Medicinos laikraščio atgijimas turėtų būt mums itin brangūs. Mums liekasi tik spiestis apie savo laikraštį, remt aukštųjų kursų medicinos skyrių, rūpintis tuo ir kitu, o gausingų vaisių, nėr abėjojimo, susilauksime.

Susiorganizavus Aukštajai Medicinos Mokyklai, bus nuspręstas ir gydytojų trūkumo klausimas, del kurio tiek apsunkintas medicinos pagalbos teikimo reikalas, del kurio vis dar tebekeliamas klausimas apie visuotiną gydytojų mobilizaciją, kad esamąsias medicinos personalo jėgas įtemptum kiek begalint ir išnaudotum jąsias tinkamiausiai.

Vis tat klausimai, pro kuriuos šaltai nė vienas praeiti nedrys.

O ligoninių steigimas ir jųjų sutvarkymas? O kurortų, sanatorijų steigimas? Ir tt. Ir tt.

Mūsų profesiniams reikalams sutvarkyti taip pat jau yra pribrendęs laikas. Sukurkime savo profesinę sąjungą. Atminkime savo senatvės alkanas dienas. Pakalbėkim apie savo darbo atlyginimo normas, kad iš vienos pusės nevadintų mūs plėšikais, iš antrosios — kad nebūtum išnaudojami.

Nesenai buvo Sveikatos Departamento sušauktas apskričių gydytojų suvažiavimas. Daug klausimų ten buvo

spręsta, daug paliesta. Šie gydytojų valdininkų suvažiavimo nutarimai palengvins bendrojo gydytojų suvažiavimo darbą.

Atsiminkime buvusius Rusuose Pirogovo draugijos suvažiavimus. Padarykime nors mažesnių tokių pat.

Kodel nekvietėme lektorių iš kitur?

D-ro. J. Žemgulio.

Nors mūsų aukštoji medicinos mokykla dirba jau daugiau, kai pusę metų, tačiau jos kūrime ir gyvavime yra dar daug neišspręstų dalykų. Prie jų priklauso taip pat ir klausimas, kurį ne kartą tenka išgirsti publikoje: kodel, steigiant aukštąją medicinos mokyklą ir taip trūkstant savųjų mokslinių pajėgų, nebuvo pakviesta mokslininkų iš kitų kraštų, pav., Vokiečių, Rusų ir tt.?

Mat, netikima, kad iš lietuvių būtų pakankamai galinčių lektoriauti žmonių, o kituose kraštuose juk taip daug yra visokių garsenybių ir vardų!

Nespręsiu čia, kur ir kiek yra mūsų pačių jėgų. Išdėstysiu tik tuos samprotavimus, kurie turėjo reikšmės mūsų medikams, kada jie nekėlė klausimo apie nelietuvių kvietimą.

Turiu pasiaiškinti, jog savaime buvo suprantama, kad kviečiami yra visi lietuviai mokslininkai, kurioje tik jie valstybėje gyventų. Nuo pat pradžios, taip pat ir dabar, daroma yra visokių pastangų, kad tik partrauktų mūsų mokslo pajėgas iš Rusų, iš Amerikos ir iš kitur į Lietuvą. Antra vertus, pakviesta buvo lektoriaut ir dvejetas nelietuvių (1 vokietis ir 1 lietuviškai mokąs lenkas) — abu Lietuvos gyventojų ir piliečių.

Gal visų svarbiausia priežastis, kodel nekvietėme lektorių iš kitur, buvo ta, kad neturėjome pinigų. Fundacijų nebuvo ir nėra, studentai neturtingi, valdžia neduoda, nes pati jų neturinti. Lektoriai ir iki šios dienai tebedirba nepamokami ir nežinia, kada ir ar gaus jie tą mokesnį. Lektoriai verčiasi kitais darbais ir lektoriauja kaip nors išsitarpuodami. O kviečiant iš kitų kraštų, reiktų tuojau algos mokėti, ir tai dar — ne mažos algos, kaip mūsų žmonėms. Aišku, kad kitų kraštų žmonės taip neatsidės. Apie tą nėra ko nė manyti.

Kita nekvietimo priežastis — tai kalbos skirtumas. Pasirodo, kad mūsų mokslus einančioji jaunomenė, nežiū-

rint į ilgus okupacijos metus, nepramoko vokiečių kalbos pakankamai lekcijoms klausyti. Todel vokiečių profesorių kvietimas išeitų tik nelietuvių naudai, nes jie daugiau vokiškai moka. Jų lekcijomis lietuviai maž tegalėtų naudotis. Pasirodytų, kad nelietuviai yra gabesni, prasimūštų į pirmąsiąs vietas, ir lietuviai būtų dar labiau nustelbti. Iš rusų pakviesti ką nors nebuvo galima, nes su jais tebėjo karas, ir susisiekimas su jais buvo nutrauktas. Apie lenkus kalbos nebuvo.

Vienų profesorių pakvietimas medicinos fakulte klausimo, toli gražu dar neišsprendžia. Vienas medicinos profesoris, klinikos arba laboratorijos neturėdamas, dar ne ką tereiškia. Tų klinikų ir laboratorijų mes tuo tarpu nedaug ir netobūlų teturime. Reikia esamosios dar ištobūlint ir naujų pridirbdint. To nauji žmonės, sąlygų nepažindami ir pinigų nei entuziazmo neturėdami, nepajėgs padaryti. Čia gali tik savieji, visas kliūtis nugalėdami, į tikrąjį kelią išvesti.

Kviečiant, pavyzdžiui iš Vokiečių, reiktų jau ne vienas profesoris kviesti, bet daug, gal net visi, nes lietuviai medikai jiems nebūtų draugė. O pakvietimas didesnio nelietuvių inteligentijos būrio į Lietuvos centrą, ypač tuomet, bermontininkų siautimo metu, buvo nepageidaujamas nei politikos, nei kultūros žvilgiu.

Ne paskutinį vaidmenį vaidino ir noras, kad mūsų aukštoji medicinos mokykla būtų lietuviška, lietuvių dvasioje vedama, kad mokslas būtų lietuvių kalba dėstomas, kad ji taip tariant, visiškai nepriklausytų nelietuvių, būtų visiškas mūsų nepriklausomybės simbolas.

Norėta buvo, kad mokslas nebūtų tiesiog persodintas į Lietuvą, bet kad jis organingai išaugtų Lietuvoj, išaugtų iš mūsų gyvenimo ir kultūrinio kilimo. Del to manyta net buvo, kad, kaip tik atsiras pinigų, nekviesti tuoj profesorių iš kitų kraštų, bet suteikti jei rasis tinkamų kandidatų tas pačias sąlygas saviesiems, kad savieji galėtų lavintis ir savo gabumus plėtoti. Nes pas mus maž teiškyla aikštėn talentų ne del to, kad nėra gabių žmonių, bet del to, kad jie užversti yra paprastu darbu del duonos kasnio ir neturi laiko tobūlintis. Aiškiai numatoma buvo, kad ne per vienus metus mūsų aukštoji medicinos mokykla atsistos ant kojų, bet sykį, jai atsistojus, jos mums jau niekas nebeišnaikins.. Aukštajai mokyklai tautoje tvirtai stovint, tauta kils ir stiprės, kad ir kažin kokiose politikos aplinkybėse ji būtų. Net nepriklausomybei žuvus, per aukštąją mokyklą ir kultūrą tauta gali vėl atgauti nepriklausomybę.

Tokių, maždaug, buvo priežasčių ir motyvų, del kurių nebuvo kviesta lektorių iš kitur. Daugelis tų motyvų ir iki šiol tebeturi galios.

Kad kursininkai galėtų gerai medicinos išmokt, iš pat pradžių pradėta buvo rūpintis duot jiems, kiek reikiant, knygų ir galimumo praktingai dirbti. Tam tikslui įsteigtas buvo medicinos knygynas, kurs sparčiai eina gausyn. Literatūros veikiai nebetrūks, reiks tik skaityti. Kad kursininkai turėtų progos kuo daugiausia praktikos išsilavinti, atidarytos buvo jiems visos Kauno ligoninės. Dabar jie gali tiek įsipraktikinti, kiek gal retai kuriame medicinos fakulte užsieniuose.

Trumpa Lietuvos limpamųjų ligų apžvalga

nuo 1920 m. sausio 1 d. ligi geg. mėn. 1 dienos.

Dėmėtąja šiltine sergančių — įregistruota:

Sausio m.	sirgo 788	mirė	110
vasar.	„ 689	„	57
kovo	„ 690	„	69
baland.	„ 752	„	60

Iš tų skaitmenų matome, jog dėmėtoji šiltinė beveik vienodai buvo išsiplėtojusi visą laiką nuo 1920 m. sausio m. 1 d. lig geg. 1 dienos. Mirtingumas yra nedidelis, svyruoja tarp 13%—9%.

Jeigu pažvelgsime į atskirą apskričių sergančiųjų skaičių, tad galėsime pažymėt, jog Kauno apskrity didžiausis dėmėtosios šiltinės ligonių skaičius įregistruotas:

Sausio m.	183	kovo	„ 140
vasar.	„ 196	baland.	„ 109

Nuo kovo mėn. dėm. šiltinės epidėmija Kauno apskr. eina kiek mažyn, o iš naujai atsiustų žinių matom, jog nuo geg. men. 1 d. ligi 20 d. susirgo 60.

Susirgusiųjų skaičiaus atžvilgių sausio mėn. antrojoj vietoj eina Telšių apskritys, paskiau Raseinių: Telšių apskr. susirgo 102, Raseinių 80. Balandž. mėn. įregistruota Telšių apskr. 32. O Raseinių 35; taigi Telšiuose ir Raseiniuose dėmėtosios šiltinės epidemija žymiai mažtelėjo.

	Sausis	vasar.	kovo	baland.
Seinų aps.	35	115	143	103
Šakių aps.	7	10	44	134

Iš šitų skaičių aišku, jog Seinuose ir Šakiuose dem. šiltinės epidemija platinasi pradedant nuo sausio mėn. Seinuose prieina maksimumą kovo mėn. Šakiuose baland. mėn.

Paskutinėmis žiniomis susirgo nuo geg. men. 1—10 d. Seinų apsk. tiktai 14, o Šakių aps. 20.

Raupais sergančių iš viso įregistruotą:

Sausio m.	susirgo	167	mirė	26
vasar. „	„	139	„	31
kovo „	„	211	„	20
baland. „	„	201	„	23

Iš šitų skaitmenų matome, jog raupų epidemiją maksimumą prieiną kovo mėn. Mirtingumas sausio ir vasar. mėn. didesnis 15% — 22% o kovo ir balandž. mėn. 10 ligi 11%.

		Sausio	vasar.	kovo	baland.
Zarasų	aps.	23	6	6	5
Rokiškio	„	30	27	26	(nėra žinių)
Biržų	„	(nėra žinių)	52	100	89
Šiaulių	„	6	12	18	17
Utėnos	„	7	12	36	32
Kaišedorių	„	5	5	1	2
Kedainių	„		0	9	16
Ukmergės	„	0	1	1	8
Kauno	„	7	1	10	1

(drauge su Kauno lig.)

Didžiausis raupais sergančių skaičius sausio mėn. buvo Zarasų ir Rokiškio apskrityse. Vasario mėn. daugiausiai sirgo raupais Biržų apsk., kur susirgimo skaičius išaugo kovo mėn. ligi 100. Zarasų, Rokiškio ir Biržų apskritys yra tas pirmasis ruožtas, kur platinasi raupų epidemija atėjusi iš rytų. Iš tų apskričių epidemija eina į vakarus. Tolesniame ruožte, kaip Utėnos ir Šiaulių apskr., sausio mėn. labai mažas raupais sergančių skaičius auga kitais mėnesiais taip, jog Utėnos aps. balandžio mėn. buvo suregistruota 32 raupais sergančių, Šiaulių aps. 17, Deja, apie Panevėžio aps. neturime žinių.

Ukmergės aps. sausio mėn. visai nepažymėta raupų susirgimo, o balandy — 8. Kedainiuose sausio ir vasar mėn. nebuvo raupais sergančių, o kovo mėn. 9, balandžio mėn. 16. Iš tų žinių, kurias jau esame gavę geg. mėnesiui, galime pastebėti, jog Zarasų aps. raupų epidemija visai išnykšta, 1 raupų susirgimas nuo 1 ligi 20 d. geg. mėn. Biržų apskrityje tuo pat laiku susirgo 14, o Šiauliuose 32. Panevėžio apskr. nuo 1 ligi 10 d. geg. m. susirgo 16, Raseinių aps. 5, Kedainių 6.

Mariampolės aps. nepažymėtas nei vienas raupų susirgimas per tuos keturius mėn. Labai mažai sergančių tebuvo Trakų ir Seinių apskrityse.

Dr. Tumėnienė.

Iš Apskričių Gydytojų Suvažiavimo.

Balandžio 23, 24 ir 25 d. Sveikatos D-to bute įvyko pirmasai Apskričių Gydytojų Suvažiavimas. Iš 20 apskričių atvyko 18 gydytojų; neatvyko iš Biržų—Pasvalio ir Utėnos apskr. Suvažiavimo nutarimai ištisai atspausdinti „Lietuvos“ 101 ir 102 Nr. Nr. Čia paduodame tik svarbesniuosius.

1. Sveikatos Departamento tarnautojai apskrity.

1. Suvažiavimas atmindamaš, kad apskričiai nelygūs, o kiti net 2—3 kart didesni, neg mažieji, (b. Suvalkų gub. Kaišiadorių apskr.) randa būtinai reikalinga, kad į didžiausius apskričius apskričių gydytojams būtų skiriami gydytojai padėjėjai.

2. Be apskrities gyd. ir apskrit. felčerių apskritim reikalinga turėt, jei ne daugiau, tai bent po vieną dezinfektorį; į dezinfektorius kviesti pirmiausia felčerį dezinfektorį, kvalifikuotą, išėjusį tam tikrą mokslą, kursus.

3. Pribuvėjos (akušerės) tarnautojos apskrityse reikalingos, ypač pirmos rūšies. Samdo jas savivaldybės,. subsidijuoja valdžia.

4. Felčerių punktai ramiam metui nereikalingi, bet reikalingi laikinieji, siaučiant epidemijai.

II. Laisvai praktikuojąs medicinos personalas.

1. Pranešta, kad Lietuvoj, ypač valsčiuos, jaučiama didelė gydytojų stoka. Iš apskr. gydytojų pranešimų pasirodė, kad yra 39 punktai, kur reikalingi yra gydytojai.

Tą stoką, anot Suvažiavimo, galėtų palengvint savivaldybės, pasiūlydamos gydytojam medžiaginės paramos (pamokėdamos, duodamos butą, kurą) ir tokiu būdu atitraukdamos gydytojų dalį iš apskričių centrų. Priverstinas gydytojų kėlimas (mobilizaciją) iš miestų į valsčius rasta netikslus; jis vartojamas Sveikato D-to tiktai ypatingais atvėjais, duodant leidimus praktikuot medicinos kandidatam ir įgijusiem diplomą užsieny.

2. Dantistų mokslo cenzas yra ne pakaktinas, ir jie negali naudotis lygiom teisėm su dantų gydytojais. Jų dokumentai ir žinios turi būt patikrinami; iškilus abejojimui apie jų mokėjimą dantis gydyt, dantistai turi atlikt kvotimus tam tikroj komisijoj prie Sveikatos Dep-to.

3. Felčerių teisės ir pareigos nustatytos, remiantis vokiečių ir rusų įstatymais (Med. Stat. 1905 m. 389 str. 4 p.). jis vartojamas Sveikato D-te tiktai ypatingais atvėjais, duo-

Suvažiavimas apie felčėrius taip nusistatė:

Gydytojų padėjėjais tegali vadintis tik tie felčėriai, kurie yra išėję mokyklas „Vilniaus Felčerių Mokyklos“ tipo. Jiems reikėtų teisės išplėst.

Visi kiti vad. medicinos felčėriai gali gaut leidimų praktikuot tik išlaikę kvotimus tam tikroj komisijoj prie Sveikatos D-to. Kandidatus į kvotimus nurodo apskričio gydytojai.

Pasiūlyt K. A. M. Sanitarijos Skyriui, kad Karo Ligoninės išauklėtieji felčėriai vadintūsi sanitarais puskarininkais, ar kaip kitaip, nes tokiem karo felčėriam laisvai praktikuot nebus leista.

III. Medicinos personalo ir medicinos įstaigų kontrolė.

1. Apskričių gydytojai, kurie yra žmonių sveikatos dabotajai savo apskrity, turi teisės kontroliuot visą laisvai praktikuojantį medicinos personalą (aplinkr. 4 Nr. p. 1) ir nieks neturi teisės imtis medicinos praktikos, neįsiregistravęs pas apskrities gydytoją (apl. 29 Nr. p. 4); felčėriai, o ypač pribuvėjos gali būt kviečiamos kuriam laikui į ligoninę patikrint jų cenzui ir mokėjimui eit savo pareigas (apl. 29 p. 5). Nevykdantieji šių įsakymų gali būt traukiami atsakomybėn, Baudž. Kod. str. 195 rem.

Iki šiol įregistruota Sveikatos D-te: gydytojų 145 (K. A. M. Sanitarijos Skyriaus žinioj yra 68, tad viso gydytojų 213), dantų gydytojų ir dantistų 96, farmacininkų 191, felčėrių 157, pribuvėjų 66, studentų medikų 55.

2. Kovai su neteisėta praktika suvažiavimas randa reikalinga:

a) veikiau pabaigti registruot ir duot leidimus visiem, kurie turi teisės imtis medicinos praktikos, kad galima būt traukt atsakomybėn negavusius leidimų, o gydančius praktika.

b) Palengvint, kiek galint, žmonėm gaut medicinos pagalbos, steigiant ligoninių, ambulatorijų, gydytojų punktų ir kt.

c) skleist žmonėse tam tikrų apie sveikatos reikalus žinių.

3. Abortų darymas vėliausiu laiku žymiai padidėjo ir kadangi viena svarbiųjų abortų priežaščių yra kritinga medžiaginė mergaičių padėtis po gimdymo, suvažiavimas taria, kad reikia išleist tam tikras įstatymas, apsaugojąs moterybę ir kad gimusieji netekėjusių vaikai ir jų motinos būtų medžiaginiai aprūpintos.

4. Medicinos įstaigų kontrolė turi būt vykdoma per apskr. gydytojus ir valdžios kontrolerį, kurs dirba kontakte su apskrities gydytojais. Visi sveikatos Dep-to įsakymai turėtų eiti per apskričių gydytojus.

IV. Kova su limpamom ligom.

1. Limpamųjų ligų registravimui tinka Sveikatos Dep-to Sanitarijos Skyriaus išdirbtoji forma; pranešimų apie limpamąsias ligas privalo rūpintis daryt, bent dabar, medicinos personalas.

2. Del izoliacijos nutarta: a) visur, kur yra pereinamieji iš Lenkų, Rusų, Latvių punktai, būtent: Alytuj, Šiauliuos, Įlaukej ir Kaišiadoryse įsteigt karantinai, kur būtų laikomi grįžtantieji iš anapus sienos nuo 2 ligi 3 savaičių. Trūkstant gydytojų ir lėšų, Lietuvoj sanitarinių punktų nesteigt; reikšta pageidavimo, kad kunigai iš sakyklų draustų lankyti bažnyčias ir viešus susirinkimus tiems žmonėm, kurių namuos serga kas nors limpamąja liga ir kad būtų pagaminta vaizdingų piešinių (plakatų), kurie veiktų į žmonių psichiką.

3. Del dezinfekcijos trūkumų nutartą: kol nėra tam tikrų aparatų stengtis daryt dezinfekciją pagalba paprastų krosnių, siuntinėjant dezinfektorį po visą apskritį.

4. Del kovos su veneros ligom suvažiavimas randa reikalinga įsteigt centralinę valdžios ligoninę koloniją prostitutėm, kur jos dirbtų ir drauge gydytūs. Pasiūlyta registruot ne tik moteris, bet ir vyrus, sergančius veneros ligom ir verčiamai laikyt juos įsteigtuos darbo namuos (venerikų kol.), kur jie besigydydami ir dirbtų. Kiekvienas apskrities gydytojas seka ir verčia gydytis savo apskrities venerikus. Prostitučių žiūrėjimai turi būt atliekami ligoninėse apskrities arba ligoninės gydytojo, savivaldybės lėšom.

5. Organizuot raupų skiepijimą nutartą taip: įsteigt lymphos gaminimo įstaigų, tam tikslui prašyt iš valdžios lėšų arba gamint privačiu būdu. Neturtingieji skiepijama visai veltui. Daroma skiepijimo registracija. Arklius važinėt skiepytojam duoda savivaldybė.

6. Prie Apskričių Tarybų įsteigti Sanitarijos Skyrius Skyrius steigia valsčiuos ir miestuos Sveikatos Komisijas. Sanitarijos Skyriai ir Komisijos dirba, apskrities gydytojui prižiūrint.

7. Elgetavimui panaikinti nutarta įsteigti elgetnamių, kurie būtų laikomi savivaldybės lėšom. Reikštas nors, kad savyvaldybės įtaisytų pirčių su krosnim utėlėm naikint;

neturėdamas tam lėšų savivaldybės prašo valdžios pašalpos ar paskolos.

Visam Lietuvos plote reikėtų nutiest ligoninių tinklą, maždaug tokį, kaip kad buvo rusų laikais, tik kai kuriom pataisom.

V. Apskričių Ligoninės.

1. Ligoninių tipas ir jų laikymas:

a) Centralinės ligoninės visai Lietuvai, valdžios laikomos, psichiatrinė, Veneros ligų ir Sanatoriją džiovininkam (geriausia Alytuj).

b) Apygardos ligoninės, valdžios laikomos, skiriamos 150—200 ligonių, bent 5 specialybių (chirurgijos ligų, vidurių ligų, ginekologijos su akušerija, akių ligų ir veneros su odos ligom) pirmoj eilėj Kaune (jau čia yra), Šiauliuos, Panėvėžy, antroj eilėj — Alytuj ir kitur.

c) Apskričių Ligoninės, Savivaldybių laikomos, visuos apskričiuos po vieną, skiriamos maž daug 50 ligonių, su vidurių chirurgijos skyrium ir bent 2 gydytojais.

d) Nuovados ligoninės - ambulatorijos, savivaldybės laikomos 10—20 lovų, tik vienu gydytoju.

e) Prie apygardos ir nuovadų ligoninių turėtų but atskiri limpamom ligom sergantiems barakai, 10—20 lovų, Jom laikyt dedas Sveikatos Dep-tas tokiu būdu, kad moka ligoninei už ligonis, sergančius limpamom ligom, į tarpais patiekiamas sąskaitas (pradedant nuo 1920 m. sausio 1 d.).

2. Aukštesnis ligoninės personalas (gydytojas ir vaistinės vedėjas) samdomas savivaldybių ir tvirtinamas Sveikatos D-to, paleidžiamas sutinkant Sveikatos D-tui. Vidutinis ir žemesnysis personalas (ūkvedis, felčeris, pribuvėjos, gail. seselė, slaugintojos ir kiti tarnautojai), kviečiamos ligoninės vedėjo ir tvirtinamos savivaldybių, paleidžiamos, sutinkant savivaldybėm. Apie vidutinį medicinos personalą ir jo kvalifikaciją pranešama Sveikatos Dep-tui.

3. Apskričių ir nuovadų ligoninių gydytojų algos iš anksto nenustatomos: jų didumas pareina nuo sutarties su savivaldybėm.

4. Apskričių bei nuovadų ligoninių statymas yra būtinas ir neatidėtinas reikalas, tuo reikalu turi rūpintis savivaldybės valstybei padedant, pirmoj eilėj — kur jau statyt pradėta (Plungėj, Eiriogaloj), antroj eilėj — ten, kur tinkama ligoninei butą pasamdyt negalima.

VI. Farmacijos reikalai.

1. Kadangi tarp farmacijos ir medicinos yra labai didelis ryšis, nes ir viena ir kita rūpina sveikatos reikalus, tad visiškas farmacijos nuo medicinos skyrimas būtų ne tik nenuoseklus, bet ir įkenksmingas sveikatos reikalam.

2. Vaistų sandėlių skaičius turėtų būt aprėžtas ir leidžiama jie laikyti tiktai ten, kur yra būtino reikalo.

3. Vaistų kainos turėtų būt žmonėm įmanomos, todel geistina:

a) kad Centr. Valdž. Vaistų Sandėlis nežiūrėtų vienų komercinių reikalų, bet daugiau žiūrėtų krašto žmonių reikalų,

b) kad gabenami iš užsienio vaistai būt laisvi nuo muito,

c) kad būt siekiama gamint vaistų Lietuvoj,

d) kad būt siekiama paimt vaistines į savivaldybių ir valdžios žinią.

VII. Kiti klausimai ir sumanymai.

1. Mokesnis gydytojam. Būtinai reikia nustatyt gydytojų darbui mokesnis. Tą reikalą paruošt pavedama Sveikatos D-tui.

2. Reikalinga nustatyti medicinos terminologiją (ypač teismo medicinos), taip pat paruošt skrodimo protokolo pavyzdį. Tuo reikalų privalo pasirūpint Sveikatos Dep-tas.

3. Leist vartot salduką (sahariną) limonadui gamint ir kitiem panašiem gėrimam su sąlyga, kad bonkutėse su gėrimu būt prilipyta lakštelis su parašu „limonadas su saharinu". Jei to pažymėjimo nebus, o gėrime bus rasta salduko, tai kaltininkas bus baudžiamas už falsifikuotę.

4. Spiritas, reikalingas apskrities vaistinėm, turėtų būt sukoncentruotas prie apskrities gydytojo ar kurioj vietoj.

5. Geistina, kad C. V. V. Sandėlis laikotarpiais siuntinėtų apskričių gydytojam ir vaistinėm žinių apie gautus iš užsienio vaistus ir jų kainas.

Iš St. Seimo sveikatos subkomisijos.

Seime yra susidariusi sveikatos, subkomisija, kurios vedejas yra Dr. K. Grinius, o nariai šie asmens: Dr. V. Lašas, Dr. J. Staugaitis, Dr. J. Buzelis, Dr. Vaitiekūnas ir p. Spūdaitė Gvildienė. Subkomisijoje patariamaisiais balsais dalyvauja taip pat: Sveikatos Departamento ir K. A. M.

Sanitarijos skyriaus atstovai, Raudonojo Kryžiaus, Aukštųjų Kursų Medicinos skyriaus, Kauno miesto savivaldybės, Igienos Instituto, Kauno Medicinos Draugijos, Kauno Gydytojų Sąjungos, „Medicinos“ redakcijos ir kitų įstaigų ir organizacijų atstovai.

Pirmas posėdis įvyko Birželio 1. d., kuriame dalyvavusieji pasidalino informacinėmis žiniomis.

Birželio 8. d. įvyko antras Sveikatos subkomisijos posėdis. Dr. P. Avižonis papasakojo, kokia turėtų būti sanitarinė organizuotė Lietuvoje. Žmonės patys turi savo sveikatos reikalais rūpintis per kaimų, dvarų ir t. p. komitetus. Prie valsčių valdybos turi būti sudaryta sveikatos komisija; geistina, kad gydytojas būtų jos vedėjas. Sveikatos komisija apskrities taryboje (būtinai gydytojui vadovaujant) turi rūpintis sanitarine statistika, instrukcijas leisti, vaistais rūpintis, sanitarine priežiūra ir tt. Centras taip turi būti sutvarkytas, kad nekliudytų periferijai. Centre atskiri centriukai neturi konkuruoti tarp savęs. Apskrities gydytojų turi būti sanitarinis gydytojas su tam tikru stažu, turėti prie savęs laboratoriją. Jam turi gelbėti sanitariniai inspektoriai arba inspektrisos (Anglų pavyzdžiu); jie turi atlikti visą juodąjį darbą. Dar reikalingi sanitariniai technikai, panašūs į dabartinius felčerius. Sanitariniams gydytojams pagaminti centre turi būti įrengti kursai, panašūs į pasitobūlinimo kursus Vokiečiuos. Dabar apskričių gydytojai apkrauti darbais, ir geriausių norų turėdami negali apsidirbti. Svarbiausios mūsų krašte trys epidemijos: džiovos, trachomos ir venerinių ligų. Trachoma serga 35% Lietuvos gyventojų. 19% per karo Ligoninę Kaune perėjusių ligonių buvo venerikų, 11% — sifilitikų. Žemės klausimą rišant reikia palikti rumų ir žemės sanatorijoms. Trachoma ir veneros ligomis sergančius reikia gydyti dykai. Pamokyti geriau tas ligas gydyti turi būti surengti gydytojams tam tikri kursai. Kursininkams valdžia ir savivaldybės turėtų duoti stipendijų arba pašalpų. Neturtingieji gyventojai turi būti aprūpinti nemokama medicinos pagelba; tuo turėtų valsčiai pasirūpinti. Provincija turi būti aprūpinta taip pat ir akušerėmis.

Veter. gyd. Bulotas: Patiektasis planas nepraktingas, šiuo tarpu neįvykinamas. Dvarų komitetai parodė savo nemokėjimą dirbti: jie nieko nenori dirbti, tik kuo daugiausia reikalauti. Nedaug jėgų teturint, reikia laikyti jas po ranka ir mesti jas visas ten, kur gaisras (epidemija) pasirodo.

Dr. J. Staugaitis: Dr. Avižonio projektas neįvykinamas dabar del mažo gydytojų skaičiaus ir žemos mūsų kultūros. Centre sveikatos reikalai turi susieiti į vieną vietą. Dabar yra daug bereikalingų išlaidų, pav., Kaune yra 5 centraliniai valdžios vaistų sandėliai, kurie veikia visai atskirai. Sanitarijos skyrius mobilizuoja gydytojus neatsižvelgdamas, iš kur juos ima; tokiu būdu didžiausi plotai palieka be gydytojų. Reikalingą viena žinyba; ten ir veterinoriai ir farmaceutai savo skyrius turėtų. Prie tos žinybos turi būti Medicinos Taryba.

Dr. J. Žemgulys klausia, kokie Seimo subkomisijai reikalingi projektai: artimai ar tolimai ateičiai, galimi įvykdinti ar geistini. Jei reikalingi projektai, kurie galima būtų įvykdinti artimoj ateityj, tuokart reikia nutarti, ką paiimti sanitarinės organizuotės vienetu: valsčių ar apskritį.

Dr. K. Grinius: Reikalingi projektai ilgam laikui, prie jų mes turėtume eiti. Reikia mums nusistatyti, kuriuo keliu mes eisime: savivaldybių, biūrokratišku ar maišytu.

Vet. Dr. Bulotas: veterinoriai nenori priklausyti medikams, džiaugiasi nuo jų atsiskyrę.

Dr. P. Avižonis: Savivaldybės duotąją inicityvą pasinaudotų, kad ir ne iš karto. Gydytojai turėtų ne tiek gydymu, kiek profilaktika rūpintis. Iš centro epidemijų išnaikinti negalima. Epidemijai ištikus mobilizuoti gydytojus visumet galima. Kariškiai, mokyklų, geležinkelių, kalėjimų gydytojai turi egzistuot. Centrinės įstaigos valdininkams turėtų būti atidaros durys į visas sritis.

Dr. R. Šliupas: Iš pradžių reikia pamokyti komitetus, kaip reikia veikti, reikia daugiau žinių paskleisti. Delto pirmiausia reikia pasigaminti žmonių, kurie pamokytų ir žinias skleistų.

Dr. J. Bagdonas: Valdžia veikė ne tik cirkuliarais. Jos nuomone, geriau cirkuliarai, nekaip nieko. Kada susidarė Centro valdžia, apskrityse dar nieko nebuvo, savivaldybės nebuvo prisirengusios. Valdžią paėmę, mes neberadome jau sanitarinės organizacijos, dirbusios rusų laikais. Laukėme visuomenės atsiliepimo — nesulaukėme. Tik Skaudvilės apskrityje apskr. gydytojas buvo sukvietęs gydytojų, felčerių ir k. susirinkimą. Jei būtume laukę savivaldybių, ne veik būtume darbą tepradėję. Kaip lėtai tedirba savivaldybės matyti kad ir iš Panevėžio pavyzdžio: tuoj po bolševikų išėjimo apskričiui davėme 70 000 auks. kovai su epidemija. Iš tų pinigų savivaldybė dar ir iki šiol neatsiskaitė.

Visos savivaldybės šaukte šaukia: duokite mums pinigų. Iš pradžių buvome pasiėmę visas ligonines laikyti. Paskui susiaurinome savo pašalpą, kad savivaldybės daugiau ant savęs pasiimtų. Prasidėjo pagalvių rinkimo laikas: kitur sudėjo, kitur nesudėjo. Kažin ar išrinks dar savivaldybės savo numatytas pajamas. Žmonės nenori patys sau mokesnių užsidėti, nei jų mokėti. Aš sutinku su p. Galvanausku, kad mūsų žmonės tebėra dar dvasioje monarchistai, nori, kad kas juos valdytų iš viršaus. Sv. Departamentas naudojosi kuo tik galėjo: neužtekdamas gydytojų, samdė ir studentų.

Dr. K. Grinius: Iš pasikalbėjimo paaiškėjo, kad reikia skirti du klausimu: kaip turėtų būti centrinė valdžia sudaryta ir kaip turėtų įstatymų leidimas eiti, savivaldybių kelias būtų geriausias. Sv. Departamentas dabar eina mišriu kelių; toliau jis turės vis daugiau ir daugiau funkcijų savivaldybėms perleisti. Visa bėda, kad nėra savivaldybių finansavimo įstatymo. Jei savivaldybės turėtų gerus finansus, tuokart gal ir Dr. Avižonio projektas būtų įvykdomas. Į konstituciją reikia įnešti punktą: sanitarijos reikalus tvarkant reikia remtis savivaldybėmis. Centre reikalingas kolektyvas iš įvairių žinybų ir, organizacijų atstovų; to kolektyvo pirmininkas turėtų tiesiai ministerio pirmininko priklausyti.

Dr. P. Avižonis: Nesvarbu, kad centrinėj žinyboj būtų kitų žinybų atstovai, bet svarbu, kad centrinės žinybos valdininkai galėtų kištis į visas kitas žinybas. Svarbu, kad medicinos reikalai nepriklausytų nuo nespecialisto. Centre, be abejojimo, reikalingas koleginis organas, bet jis turi kitaip susidaryti: turi įeiti atstovai nuo teismo medikų (policinių gydytojų), nuo savivaldybių, nuo mokslo įstaigų, nuo medicinos mokslo draugijų ir nuo profesinės gydytojų organizacijos. Kolegija turi turėti 1 savo nutarimų vykintoją.

Iš Sveikatos Departamento darbuotės

balandžio mėnesį š. m.

Pabaigta gydytojų registracija, iš kurios paaiškėjo, kad Lietuvoj esama 148-nių laisvai praktikuojančių gydytojų ir 68 karo gydytojų. Tiems gydytojams, kurių prašymai leisti verstis medicinos praktika sutiko su visais reikalavi-

mais, išduoti pažymėjimai. Tokių pažymėjimų išduota 84-ms asmenims. Daugely prašymų trūksta įvairių žinių. Kad tos trūkstamosios žinios būtų veikiau atsiūstos, tapo išduoti pažymėjimai, laikinai leidžiantieji daryti medicinos praktiką. Tokių pažymėjimų iki šio laiko išduota 28 asmenims.

Baigiama dantų gydytojų registracija. Prašymų leisti eiti dantų gydytojų praktiką iki šiol gauta iš 98 asmenų.

Iš akušerių registracijos paaiškėjo, kad Lietuvoj esama 66 akušerių (pribuvėjų).

Daug sunkiau eina felčerių registracijos reikalas. Padavusieji prašymus leisti felčeriauti visi save vadina felčeriais, bet pažiūrėjus į jų mokslo cenzą, toli gražų ne vienodų vaisių matyti. Mokslo cenzu felčėriai skiriasi daugeliu rūšių. Vieni baigę prieš karą specialines felčėrių 4-ų klasių mokyklas, kiti karines felčerių mokyklas ir tt. Yra net ir tokių, kurie yra įšėję tik dviejų mėnesių karinius paskubintus felčerių kursus, bet taip pat pretenduoja vadinti save įgudusiais pilnateisiais felčeriais. Galutinai felčerių klausimui išspręsti ir pareigų kompetencijai nustatyti, Sveikatos Departamentas sudarys tam tikrą egzaminuojamąją komisiją.

Dezinfektorių ir gailestingųjų seselių registracija ne taip vikriai eina: iki šių dienų prašymų leisti praktika verstis yra labai maž tepaduota.

Tą galima tuo paaiškinti, kad jų mokslas, būdamas ne labai aukštos specialybės, ne tiek branginamas, ir dezinfektoriai ir gailestingosios seselės dažnai tarnauja visai kitokios rūšies įstaigose.

Kad geriau Lietuvos medicinos personalo (gydytojų, dentistų, felčerių ir akušerių) grupavimąsi atvaizdintum, dedame žemiau lentelę, išrodančią gyventojų ir medicinos personalo skaičių apskrityse.

(Žiurėk lentelę ant 59 pusl.)

Šale paduotoj lentelėj nurodomieji skaičiai apima, visus prašymus padavusius, neskiriant jų mokslo cenzo, felčerius ir k. Be to, dar ir dabar nuolat gaunama prašymų leisti darbuotis medicinos praktikai, ir gydytojų ir k.

× Įsteigti trys limpamųjų ligų barakai Seinų apskrity ir duota jiems lėšų.

× Leista įsteigti normingų vaistinių 6, kaimo vaistinių 1, uždaryta 2 vaistini, leista įsteigti 2 vaistų didmenų sandėliu, uždarytos 4 vaisto krautuvės, patraukti tieson 8 vaistų krautuvių savininkai, padaryta revizijų ir sustatyta protokolų 11-

koje vaistinių, padaryta revizijų ir sustatyta protokolų 6-se vaisto krautuvėse.

× Sušauktas apskričių gydytojų suvažiavimas, kurs įvyko balandžio mėn. 23—25 d.

Miestas, apskritis	Gyventojų skaičius	Gydytojų sk.	Dentistų sk.	Felčerių sk.	Akušerių sk.
1. Kaunas	apie 70000	30	19	11	11
2. Kauno apskritis	88 927	4	2	2	1
3. Alytaus „	60 007	5	3	8	3
4. Zarasų „	27 351	3	1	7	2
5. Kedainių „	75 369	3	3	9	6
6. Kretingos „	79 950	8	3	4	1
7. Marampolės „	80 915	8	8	9	7
8. Mažeikių „	57 793	6	3	6	1
9. Panevėžio „	115 201	10	8	13	7
10. Biržų „	98 866	2	5	11	2
11. Raseinių „	90 101	14	8	18	7
12. Rokiškio „	64 215	7	3	6	
13. Seinų „	41 008	1		4	
14. Šakių „	61 959	2	1	1	
15. Šiaulių „	142 131*)	17	9	12	4
16. Tauragės „	95 558	3	1		
17. Telšių „	65 386	10	7	14	5
18. Trakų „	45 057	1	3	4	1
19. Ukmergės „	64 200	4	2	7	2
20. Utenos „	54 995	2	2	14	5
21. Vilkaviškio „	79 847	10	7	3	8
		150	98	163	75

Sveikatos Departamento išlaidų sąmatos straipsniai.

1. Tarnautojų algos	576.000.
2. Kelpinigiai ir dienpinigiai	28.000.
3. Raštinių reikalai	30.000.
4. Kovai su limpamosiomis ligomis . . .	1.000.000.
5. Valdžios Ligóninės	1.603.600.
6. Pašalpa savivaldybių ligoninėms . . .	209.600.
7. Centrinis Valdžios Váistų Sandėlis . .	323.700.
8. Valstybės Analitinė Laboratorija . . .	63.800.
9. Valstybės Igienos Institutas	149.300.
10. Švietimo reikalai	118.000.
Iš viso	4.102.000.

*) Be Šiaulių miesto.

Apskričių gydytojų pranešimais Sveikatos Departamentui, dėmėtosios šiltinės atsitikimų šiemet Lietuvoje yra buvę šitiek (skliautuose mirusiųjų skaičius).

Apskritis	Sausio mėn.	Vasarino mėn.	Kovo mėn.	Balandžio mėn.
1. Alytaus apskr.	29 (1 †)	83 (1 †)	31 (3 †)	21
2. Zarasų „	21	22 (2 †)	8	11 (1 †)
3. Kauno „	183 (34†)	196 (27 †)	28 (6 †)	109 (1 †)
4. Kauno mieste				6
5. Kauno ligóninėje			9 (2 †)	22
6. Kedainių apskr.	55 (27 †)	22	30 (12 †)	25 († 3)
7. Kretingos „	13	28 (2 †)	42 (1 †)	15
8. Marampolės „	30 (6 †)	7 (1 †)	11	50 (7 †)
9. Mažeikių „	31		10 (1 †)	20 (2 †)
10. Panevėžio „				
11. Biržų Pasvalio „	26 (3 †)	10	4	9 (2 †)
12. Raseinių „	80 (4 †)	36 (4 †)	42 (1 †)	35 (7 †)
13. Rokiškio „	33 (2 †)	18		
14. Seinų „	35 (4 †)	115 (10 †)	143 († 12)	103 (6 †)
15. Šakių „	7		44 († 3)	134 (5 †)
16. Šiaulių „	49 (9 †)	19 (5 †)	38 (5 †)	56 (8 †)
17. Šiaulių ligóninėje				13
18. Tauragės apskr.				
19. Telšių „	102 (11 †) p. 10 dienų	30 (3 †)	76 (8 †)	32 (4 †) p. 10 dienų
20. Trakų „	39 (4 †)	6 (1 †)	17 (1 †)	23 (4 †)
21. Ukmergės „		11 (2 †)		21 (5 †)
22. Ukmergės mieste			10	
23. Utenos apskr.	41 (5 †)	60	26	29
24. Vilkaviškio „	1	9	11	18 (1 †)

Iš Vokiečių krašto.

× Kovo 10—13 d. įvyko Berlyne 36-sis vokiečių balneologų suvažiavimas.

× Šiemet balandžio 7—10 d., po 6 metų perstogės, įvyko Berlyne vokiečių chirurgų suvažiavimas, prof. Bier'ui pirmininkaujant.

× Balandžio 11 ir 12 d. taip pat Berlyne ėjo vokiečių rentgenologų draugijos suvažiavimas. Draugija turi iki 800

narių. Svarbiausieji suvažiavimo dienotvarkės punktai: pneumoperitoneumo vartojimas rentgenodiagnostikoje ir rentgenologijos mokymas universituose. Priimtas Rentgeno darbų taksos minimumas.

× Balandžio 20—23 d. įvyko Drezdene 32-as vokiečių internistų (vidurių ligų gydytojų) suvažiavimas. Dalyvių buvo per 400, pranešimų 72.

× Rugsėjo 19—24 d. bus Bad Nauheime vokiečių gamtos tyrinėtojų ir gydytojų suvažiavimas. Programiniai klausimai: 1) azotas, 2) atomas ir molekulė, 3) duona ir maitinimas, 4) sifilis, 5) Vezalijaus gimimo 400 metų sukaktuvių paminėjimas, 6) aukštųjų mokyklų mokymo klausimai, 7) geologinė tema.

× Mirė garsus fyziologas Prof. Nathan Zuntz Berlyne.

× Dėmėtąją šiltine susirgimų Vokiečiuose per savaitę II 22—28 II buvo 8, per savaitę 14—20 III — 8, per savaitę 28. III. — 3. IV. — 2, per sav. 11—17. IV — 9. Austrijoj per sav. 14.—20. III — 20 susirgimų, per sav. 21—27. III — tik 1 susirg. Vengruose per sav. 1—7. III — 1 susirgimas, per sav. 22—28. II — 8 susirg.

× Raupais susirgimų Vokiečiuose per sav. 22—28, II buvo 42, per sav. 14—20. III — 51, per sav. 11—17.7 IV — 78 susirgimai.

× Encephalitis lethargica susirgimų buvo per sav. 15—21. II. Gumbinės apskr. 2 (1 †), Hessene 5 (1 †); per sav. 11—17. IV. Merseburge 1 †, Wiesbadene 4 (1 †), Hessene 10 (2 †). Per sav. 14—20. III Hessene 9 (4 †), Vienoje 2.

× Per savaitę 14—20. III. 1920 Berlyne gimė 702, mirė 661, Frankfurte p. M. gimė 165, m. 160; Hannovere g. 174, m. 166; Londone g. 2771, m. 1456; Birmingeme g. 581, m. 265; Glesgo g. 711, m. 337; Vienoje g. 417, m. 1054; Budapeste g. 577, m. 915; Pragoje g. 194, mirė 267.

× Per savaitę 21—27. III Berlyne (su priemiešč.) gimė 1002, mirė 1062; Frankfurte p. M. g. 148, m. 152; Budapeste g. 486, m. 689; Londone g. 2701, m. 1436.

(Deutsche med. Wochenschr. š. m.).

× Gydytojų skaičius Rytų Prusuose prieš ir po karo. 1914 m. Karaliaučiaus apskrity dirbo 444 gyd. 1919 m. — 437; Gumbinės apskr. 1914 m. — 141 gyd., 1919 m. — 142; Allensteino apskr. 1914 m. 138 gyd. 1919 m. — 113; Viso labo Rytų Prusuose 1914 m. 723 gyd., 1919 m. — 692 gyd. Gydytojų reikalingumą, resp. galėjimą apsigyventi nurodo reikalingumo indeksas: gyventojų skaičius: (ketvirt.

kilom. ir gydyt. skaič.). Juo mažesnis indeksas, juo mažiau tereikia gydytojų. Indeksas: Tilžės apskričiai — 19, Allensteino apskričiai — 14, Karaliaučiaus apskr. — 10, Klaipėdai — 4, Lykui — 4, Tilžės miestui ir apskričiai — 3, Insterburgo miestui ir apskričiai — 2, Allensteino miestui ir apskričiai — 2, Karaliaučiaus miestui ir apskričiai — 1. (Münch. med. Wochenschr. š. m. Nr. 17.).

× Vokiečiuose yra dabar 22 000 medicinos studentų. Prieš karą kiekvieniem 2000 gyventojų išpuldavo 1 gydytojas. Dabar 1 gydytojas išpuola kiekvieniems 1500 gyventojų, numatomoj ateity jis išpuls kiekvieniem 1000-čiui gyventojų. (Deutsche med. Woch. Nr. 21.).

Kronika.

Pirmasis Lietuvos gydytojų suvažiavimas įvyks Kaune Rugsėjo m. 1—3 dienomis. Pakvietimai su suvažiavimo programa išsiuntinėti kiekvienam gydytojui skyrium.

*

Gegužės 30. d. įvyko metinis Kauno Medicinos Draugijos susirinkimas. Ateinantiems metams išrinkti: pirmininku Dr. M. Nasvytis, vicepirmininku ir „Medicinos‘ laikraščio redaktoriu Dr. J. Žemgulys, sekretoriais Dr. J. Brundza ir Dr. V. Lašas, kasininkų Dr. A. Šliupaitė, knygininku Dr. E. Bliūdžiutė.

*

Valstybiniam Igienos Institute Kaune pradėjo jau dirbti raupų limfos. Liepos mėn. pradžioje pradės naujai padirbtą ir išmėgintą limfą pardavinėti.

*

1919 metais įstojo į Kauno ligoninę 2000 ligonių. Iš jų sergančių:

Tuberkuliozu	128	ligoniai	(27†)	arba 6,4 % (2,2 % †)
Tub. pulmonum	39	-	(22†)	- 1,95 %
Pleuritis tuberc.	4	-		- 0,2 %
Adenitis tub.	30	-	(1†)	- 1,5 %
Coxitis tub.	2	-		- 0,1 %
Spondilitis tub.	4	-		- 0,2 %
Gonitis tub.	8	-		- 0,4 %
Kitų sąnarių tub.	16	-		- 0,8 %
Kaulų tub	15	-		- 0,75 %
Peritonitis tub.	5	-	(3†)	- 0,25 %
Odos tub.	4	-		- 0,2 %
Venerinėmis ligomis	259	-		- 12,95 %

Šifiliu	150	ligoniai		arba	7,5 %
Gonoreja	65	-		-	3,25 %
Minkšt. šankeriu	44	-		-	2,2 %
Vėžiu įvairių lyčių	44	-	(4†)	-	2,2 %
Apatinės lūpos vėžiu	20	-		-	1,0 %
Dėmėtąja šiltine	541	-	(48†)	-	27,05 %
Vidurių šiltine	18	-	(1†)	-	0,9 %
Gryžtamąja šiltine	22	-	(1†)	-	1,1 %
Raupais	20	-	(7†)	-	1,0 %
Skarlatina	16	-	(1†)	-	0,8 %
Meningitu epid.	1	-	(1†)	-	0,05 %
Cholera	1	-	(1†)	-	0,05 %
Difterija	14	-	(5†)	-	0,7 %
Kraulige	40	-		-	2,0 %

Dr. E. Bliūdžiūtė.

*

Kauno Medicinos Draugijos Knygynui paskutiniuoju laiku paaukojo: Dr. Ralys 250 auks., Dr. Pr. Mažylis 89 tomus ir daug žurnalų, D-ro Vitarto žmona 39 t., ir daug žurnalų, Dr. Bliūdžius Dr. K. Jokantas 10 t., A. Jūrelė 14 t., Centralinis Valdžios Vaistų Sandėlis 11 t. Visiems aukotojams Valdyba taria širdingą ačiu. Knygynas yra Kauno ligoninėje, naujai tam tyčia įrengtam kambaryj. Tvarko jį nuo gegužės mėn. Dr. E. Bliūdžiūtė.

*

„Medicinos" laikraščiui leisti paaukojo: Dr. Ralys 250 auks., dantų gydytoja Ž. Čerkeliūnienė 50 auks., Dr. M. Nasvytis 100 auks., Dr. V. Ingelevičius 100 auks., V. Kuzma 50 auks.

Visiems aukotojams ačiu. — Red.

*

Personalia. Dr. J. Staugaitis išėjo iš Sveikatos Departamento į Seimą. Jo vietoj ligoninių skyrių dep-te veda Dr. A. Šliupaitė. — Dr. M. Nasvytis taip pat išėjo iš d-to; jo vietoj sanitarijos skyrių veda Dr. Tumėnienė. — Į Švėkšnos ligoninę paskirtas ir jau nuvažiavo Dr. Bieliūnas iš Kaišedorių. — Nuvažiavo praktikuoti: į Papilę — Dr. Račkauskas, į Ariogalą — Dr. Joffe, į Dotnavą — Dr. Kantaravičius, į Pasvalį — Dr. Blidšteinas. — Dr. Parčauskas paleistas iš kariuomenės del nesveikatos ir pasilieka gyventi Kaune. Vietoj Dr. Lašo, iš pradžių mobilizuoto, paskui patekusio į Seimą, Rokiškio apskrities gydytoju paskirtas Dr.

Franckevčius. Jam susirgus laikinai jo pareigas eina Dr. Olchovskaitė — Vienuožinskienė.

*

Aukštųjų Kursų Tarybos nustatytos taisyklės kandidatams priiminėti.

Tikraisiais klausytojais priimami.

a) Kandidatai, baigę VIII vyrų gimnazijų klases.

b) Kandidatai, beigę VII realės mokyklos klases.

c) Baigusieji VI realės mokyklos klases, priimami išimtinai tik šiais mokslo metais.

Pastaba. Iš kandidatų iš grupės b ir c, norinčių stoti į humanitarinį, teisių ir medicinos skyrius, reikalaujama papildomojo egzamino iš lotynų kalbos sulyg skyriaus nurodymo.

d) Kandidatės, baigusios VIII moterų gimnazijų klases, priimamos į tuos skyrius, kur einami dalykai, kuriuos buvo kandidatė pasirinkusi VIII-je papildomoj klasės.

e) Kandidatai, baigę VIII komercijos mokyklos kl.

Visi kiti kandidatai priimami laisvaisiais klausytojais, bet išlaikiusieji ligi 1920 metų rudens papildomuosius egzaminus, užskaitomi tikraisiais.

Kandidatėms, baigusioms VIII moterų gimnazijų klases ir neįeinančioms į grupę d ir baigusioms VII tų gimnazijų klases papildomuosius egzaminus nurodo kiekvienas skyrius.

Karo mokykla naujo cenzo neduoda.

Vidurinių mokyklų mokiniai negali lankyti Aukštųjų Kursų.

*

Į Aukštųjų Kursų medicinos skyrių šį rudenį bus priimami studentai medikai išklausę Rusų ir kitų valstybių universitų 1 semestrą — į II semestrą, 7 semestrus — į VIII sem., 9 semestrus — į X sem. Pirmasis semestras dirbs tik tuomet, jei susidarys reikiamas klausytojų skaičius. Prašymai bus priimami nuo liepos m. 15 d. iki rugpiučio m. 10 d. Aukštųjų Kursų raštinėje („Saulės“ gimnazijos namai, Laisvės Alėja 55).

*

Medicinos skyriaus vedėjas Dr. M. Nasvytis.
Sekretoris Dr. J. Žilinskis.